Tulipantræ

Liriodendron tulipifera

Kort fortalt

- *Liriodendron tulipifera* – magnoliefamilien (Magnoliaceae).
- Hjemmehørende i det østlige USA og det sydlige Ontario i Canada.
- Firfligede blade med en lige, „afklippet" spids; gul høstfarve.
- Gulgrønne, tulipanlignende blomster – men først på ældre træer.
- Ude hele året i sol eller let halvskygge; skålen beskyttes mod hård frost.
- Frøene skal ligge koldt og fugtigt i 8–12 uger før såning.
- Typisk spirer kun 5–20 % af frøene – det er normalt for arten.

Det kan du se frem til

Med frøene af tulipantræ har du grundlaget for et hurtigtvoksende løvtræ, som du selv former fra den første spire. Arten kræver tålmodighed: Efter kuldebehandlingen kan der gå 4–12 uger, før de første kimplanter viser sig, og typisk spirer kun 5–20 % af frøene. Til gengæld vokser kimplanterne hurtigt, og fra den anden sæson kan du begynde at forme træet. Blomster skal du ikke regne med – de kommer først på ældre træer.

Mange forbinder bonsai med et færdigt lille træ fra butikken. Med frø starter du et skridt tidligere – og det giver dig noget, et købt træ aldrig kan: Du bestemmer selv formen fra den første spire, og du kan dyrke arter, der sjældent eller aldrig sælges som færdige bonsai. Det kræver tålmodighed, for der går nogle år, før frøplanten er blevet til et egentligt bonsaitræ. Til gengæld er træet dit eget fra start til slut. Herunder finder du det, du skal vide for at komme godt fra start med netop denne art.

Introduktion

Tulipantræ (*Liriodendron tulipifera*) hører til magnoliefamilien og er den ene af kun to arter i sin slægt; den anden vokser i Kina. Det er hjemmehørende i det østlige Nordamerika, fra det sydlige Ontario og New England ned til Florida og Louisiana, og er et af de højeste løvtræer dér. I hjemlandet bliver det normalt 25–45 meter højt med en lige stamme og en regelmæssig krone. Bladene er umiskendelige: firfligede med en lige spids, som om nogen havde klippet toppen af. Om efteråret bliver de gule. Blomsterne er gulgrønne med et orange bånd forneden og minder i formen om tulipaner eller magnolier – de kommer dog først, når træet er mange år gammelt. Træet vokser hurtigt. Bladene bliver 10–20 cm store på fritstående træer og kun delvist mindre i en skål, så tulipantræet egner sig bedst til større bonsai.

Formering

Frøene har en dyb hvile og skal have en lang, kold og fugtig periode, før de kan spire. Bland dem med lidt fugtig såjord eller kokos-såmuld i en lukket pose, og læg den i køleskabet ved ca. 2–5 °C i 8–12 uger. Frøene kan også sås i en såbakke udenfor om efteråret, så vinteren sørger for kulden. Så derefter frøene ca. 1 cm dybt i fugtig såjord eller kokos-såmuld, og hold dyrkningsmediet jævnt fugtigt, men ikke vådt. Spiringen er meget ujævn og tager 4–12 uger. Hos tulipantræ er mange frø naturligt tomme, så typisk spirer kun 5–20 % – det skyldes arten, ikke frøenes kvalitet. Til en bonsai er én

Sikkerhed: Frø, næringsstoffer og dyrkningsmedier er ikke beregnet til at spise – hverken for mennesker eller dyr. Nogle arter er giftige, så opbevar dem utilgængeligt for børn og dyr.

kraftig kimplante nok. Når kimplanterne har fået de første rigtige blade, prikles de ud i enkelte potter med priklejord.

Placering og lys

Både kimplanter og ældre træer trives i sol eller let halvskygge. Kimplanter, der er sået inde, flyttes først ud, når der ikke længere er risiko for nattefrost.

Vanding og næringsstoffer

Som hurtigtvoksende træ har tulipantræet brug for meget vand i vækstsæsonen – vand, når overfladen begynder at tørre, på varme dage ofte hver 2.–3. dag. Undgå stående vand. Om vinteren vandes kun sparsomt. Fra maj til slutningen af august gives næring: flydende bonsai-næring hver 3. uge eller fast organisk næring hver 6. uge.

Dyrkningsmedie

Dyrkningsmediet skal være dybt, næringsrigt og veldrænet; let sur jord er også fin. Færdig bonsai-jord har vist sig at fungere lige så godt. Til unge planter passer priklejord med kvartssand.

Beskæring

Skær nye skud tilbage til 2 blade. Meget store blade kan fjernes med det samme. Kraftigere grene beskæres om foråret, før knopperne springer ud.

Vinteropbevaring

Tulipantræet er hårdfør og skal have en kold vinter for at kunne hvile. Lad træet stå ude, også når bladene falder om efteråret – let frost skader ikke. I en skål er rødderne dog langt mere udsatte end i jorden, og når dyrkningsmediet fryser hårdt, kan skålen sprænge. Beskyt derfor skålen i god tid, når der er udsigt til flere døgn med frost eller nattefrost under ca. -5 °C: Grav skålen ned i haven, så kun stamme og krone er over jorden, og dæk jorden med blade – eller stil skålen i tørt sand i en flamingokasse. Du kan også stille træet i et koldt, helst frostfrit udhus eller en garage; når bladene er faldet, behøver det ikke lys. Kimplanter i deres første vinter skal altid stå frostfrit, fx i et uopvarmet rum ved 0–5 °C. Vand sparsomt, så dyrkningsmediet ikke tørrer helt ud, og giv ingen næring. Når knopperne begynder at svulme om foråret, skal træet igen stå lyst, og de nye skud beskyttes mod sen nattefrost.

Vigtige dyrkningstips

Det meste, der går galt ved såning, skyldes for meget vand eller for lidt lys. Jeg anbefaler et let, næringsfattigt såmedie som såjord eller kokos-såmuld, så de fine rødder ikke rådner. Når kimplanterne skal prikles, giver priklejord med kvartssand god dræning og et stabilt rodnet. Senere, når træet skal formes som bonsai, er min færdigblandede bonsai-jord et godt grundlag. Hav tålmodighed: Frø fra samme pose spirer ikke altid samtidig, så lad såbakken stå, selvom de første kimplanter allerede er kommet op.